

9. Психологический словарь / Под ред. В.В.Давыдова, А.В.Запорожца, Б.Ф. Ломова и др. — М. : Педагогика, 1983. — 448 с.

10. Психология. Словарь / Под общ. ред. А.В.Петровского, М.Г.Ярошевского. —М. : Политиздат, 1990. — 494 с.

11. Стратегия. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : ru.wikipedia.org/Стратегия

12. Юрчук, В.В. Современный словарь по психологии / В.В.Юрчук. — Мн. : Современное слово, 1998. — 768 с.

PSYCHOLOGICAL BASIS OF SOCIAL CO-OPERATION

BULGAKOVA E. Yu.

The psychological basis of social co-operation is defined by pointing on the elements in the personality orientation which is a system of permanent motivations that as a factor of the vital functions determines its strategy. It was confirmed that a system of the personality attitudes forms the basis of the strategic orientation of the personality which is a psychological unit derivative from the self-perception in the context of the relationships with the certain social surroundings. The concepts of social and personality attitudes are examined. It was proved that these attitudes contain such additional features as knowledge about an object, evaluation judgements about it, its relations and behavior. In the structure of social co-operation such elements are selected as features of individual are visions the situations, which are based on the features of the self-concept, selfesteem, level of claims. In general the individual vision goes back to the psychological kernel of the personality as a system of its subjectively evaluation, consciously selective attitudes toward reality which determine the features of its experiencing, the system, behavioral reactions. The conclusion is formulated about the system «action – return action» as a pragmatic basis of the system «subject – subject». It is a psychological base of the development of the interactive mutual relations in general and the social co-operation, in particular. It is proved that the system «action – response» is based on the social behavior patterns which ascend to the personality strategic orientation and contains the functional features. The personality strategic orientation represents the individual activity style and sharpening of separate character traits which are the consequence of the decisions of permanent issues of the day.

Keywords: social co-operation, personality orientation, personality attitude, personality strategic orientation/

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА У ВНЗ ЯК КОНТЕКСТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

УДК 159:371.15

Велитченко Л.К.

У статті наголошується значення цілісного інваріантного образу професійної праці як психологічного регулятора професійної діяльності, що ґрунтується на відповідних інваріантах діяльнос-

них ситуацій, транслятором яких має бути викладач вузу. Розглядаються питання, пов'язані із створенням необхідного інтерактивного простору, орієнтованого на використання інтеграційних тенденцій «входження» в професійне середовище.

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічна взаємодія, психологічний супровід, психологічна лабораторія.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА В ВУЗЕ КАК КОНТЕКСТУАЛЬНОЕ ПРОСТРАНСТВО ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ

Л. К. Величенко

В статье отмечается значение целостного инвариантного образа профессионального труда как психологического регулятора профессиональной деятельности, основывающегося на соответствующих инвариантах деятельностных ситуаций, транслятором которых должен быть преподаватель вуза. Рассматриваются вопросы, связанные с созданием необходимого интерактивного пространства, ориентированного на использование интегративных тенденций «вхождения» в профессиональную среду.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, педагогическое взаимодействие, психологическое сопровождение, психологическая лаборатория.

PROFESSIONAL HIGH SCHOOL TRAINING AS A CONTEXTUAL SPACE OF PSYCHOLOGICAL GUIDANCE

L. K. Velitchenco

The importance of integral invariant of the professional labor image as a psychological regulator of the professional activity based on the proper invariants of the activity situations is noted. The translator of such invariants must be a high school teacher. The issues related to the creation of necessary interactive space, oriented on using integrative tendencies of the «entering» in a professional environment are considered.

Keywords: professional training, pedagogical co-operation, psychological guidance, psychological laboratory.

Розгляд проблеми підготовки психолога в умовах вищого навчального закладу зазвичай пов'язується із такими аспектами, як: а) професійне становлення [див. 7, 8, 15]; б) професіоналізація [див. 12]; в) професійний розвиток [див. 11]; г) професіоналізм [4, 14]; д) професійна компетентність [17].

Посилаючись на існуючі дослідження, можна відзначити загальні риси підготовки фахівця у вищому навчальному закладі, які сходять до тих чи інших уявлень про сутність цього процесу [див. 13]. Вона вимагає урахування рівня розвитку відповідних здібностей при прийомі до ВНЗ [див. 6], відповідного оновлення навчання [1], орієнтованого на сучасні стандарти [13], психологічної обґрунтованості [15], формування у студентів професійної спрямованості [18], готовності до професійної діяльності [10].

Система вузівської підготовки фахівців традиційно має аналітичний характер [2]. При відсутності належної аперцептивної основи знання, правила, прийоми що здобуваються, мають достатню частку абстрактності і, отже, невідомості. На нашу думку, регулятором професійної діяльності може бути цілісний інваріантний образ професійної праці, який спирається на відповідні інваріанти діяльнісних ситуацій, транслятором яких у більшості випадків є викладач ВНЗ.

Активізацію навчального процесу у ВНЗ вбачають у підвищенні педагогічної майстерності працівників вузу, культури розумової праці студентів [3], використанні активних форм навчання – дидактичних комплексів, які орієнтовані на розвиток професійно значущих особистісних якостей [5].

На жаль, традиційна вузівська практика відтворює схему навчання, яка сформована і застосовується у загальноосвітній школі. Її зміст у самому загальному вигляді зводиться до ідеї сходження від абстрактного до конкретного – засвоєння готового знання з наступною його конкретизацією у навчальних діях, що не тільки не створює бази для самостійних, власне суб'єктних і, отже, професійних узагальнень студентів, але й породжує негативні емоційні стани, пов'язані із прихованим подивом стосовно ймовірної можливості використання знань з окремих навчальних дисциплін у майбутній професійній діяльності.

У практиці вітчизняних вузів застосовуються різні форми і методи активного навчання (рольові, ділові ігри, аналіз професійних ситуацій, розв'язання і складання професійно зорієнтованих задач, моделювання професійних ситуацій, активні методи соціального навчання [5].

На нашу думку, сучасна підготовка професійного психолога потребує створення певних інтегративних курсів, які поєднують у собі теоретично-методологічні вказівки стосовно предмету психології та їх конкретизації у практичній роботі з клієнтом, орієнтованій на технологічне отримання результату, якого саме він потребує.

На нашу думку, до системи вузівської підготовки до педагогічної взаємодії крім лекційно-семінарської, лабораторно-практичної роботи мають бути додані завдання, які спрямовані на: а) формування аперцептивної основи професійної діяльності (інваріантів професійних ситуацій); б) систематизацію досвідних явищ, виявлених у спостереженнях і самостійних діях; в) теоретичні узагальнення на основі досвідних даних; г) розвиток практичної компетенції у фаховій роботі.

Теоретично-практична підготовка традиційно здійснюється в лекційно-семінарській роботі, яка в ідеалі спрямована на формування у студентів ієрархічної системи теоретичних та технологічних понять, на розвиток уявлень про причинно-наслідкові залежності в явищах професійної реальності, здатності успішно виконувати професійні завдання. У лекціях, як правило, дається спочатку точна і коротка характеристика явища із застосуванням схематичних зображень, що вказують на взаємозалежність елементів, і докладно ілюструється прикладами.

В основу семінарських і практичних завдань має бути покладений метод групової дискусії, який, на нашу думку, є умовою, за якої відбувається поєднання особистісного і діяльнісного, комунікативного і «предметно-профес-

ійного» в учбово-професійної діяльності. Питання до дискусії зазвичай поділяються на питання: а) закритого типу (спрямовані на засвоєння фактичної інформації); б) відкритого типу (спрямовані на формування професійно-теоретичного ставлення до професійних явищ); в) у вигляді одного загального питання проблемного характеру.

Основне завдання семінарських і практичних занять полягає в тому, щоб навчити студентів: а) самостійно пояснювати природу явищ, які належать до сфери практичної роботи психолога; б) знаходити психологічно доцільні технологічні прийоми; в) установлювати кооперативні стосунки з клієнтом.

На нашу думку, системотвірною основою підготовки фахівця є учбово-дослідницька лабораторія. В сучасних умовах підготовки психологів, орієнтованої на відповідні професіограми, основне функціональне призначення лабораторії полягає в створенні у студентів уявлень про явища, що вивчаються, окремо і у складі складного психологічного цілого (демонстраційний аспект), а також у формуванні здатності до самостійного емпіричного дослідження відповідного явища психіки (дослідницький аспект).

Постмодерністські, інтеграційні тенденції у сучасній психології вимагають виняткової уваги до формування у студентів теоретичної моделі психічного як об'єкту їхньої майбутньої професійної діяльності на основі використання ідей контекстного навчання, компетентнісного підходу відповідно до вимог професійних завдань.

Розглядаючи поняття завдання як ключове у теоретичному обґрунтуванні психологічної лабораторії та у практичній реалізації дидактичного супроводу у професійній підготовці на її основі, наголошуємо, що: 1) завдання містить чітке формулювання мети і, отже, ґрунтується на знанні, який шукаємо результату. Розглядаючи теоретичне та емпіричне знання як протилежності і, отже, як умову функціональної системи у професійній підготовці, доходимо висновку про поєднання у бажаному результаті емпіричного відтворення теоретичних положень (конкретизація) і теоретичного відображення емпіричних фактів (узагальнення); 2) співвідношення у завданні умови (відоме) та того, що шукаємо (невідоме), яке формулюється у питанні, орієнтує на застосування у програмі функціонування лабораторії «Системи професійних питань», відповіді на яких є не тільки суб'єктивним змістом професійної підготовки, але й детермінантою її програмної динаміки.

Вважаючи, що системи конструктів «Шуканий результат» і «Професійне питання» є змістовною складовою навчальної дисципліни (див. навчальний план), які у практиці навчання слід згрупувати у блоки, зорієнтовані на засвоєння професійних знань, розвиток професійних умінь та навичок, пропонуємо одним із напрямків функціонування лабораторії признати створення умов для самостійної роботи студентів відповідно до учбових дисциплін спеціальності на основі принципів програмності (в зміст роботи лабораторії мають бути включені поняття, що визначають зміст навчальної програми), концептуальності (зміст програмного розділу слід надати у вигляді послідовності смислових концептів), що є, власне, трансляцією професійно-дидактичної доктрини кафедри як цілісного структурного підрозділу університету.

Зазначений напрямок відтворюється у наступній послідовності дидактичного супроводу: змістовний блок (послідовність смислових концептів) — ком-

п'ютерна версія змістовного блоку — створення студентом власного комп'ютерного тексту на основі системи концептів — оцінювальний блок. Сутність цього напрямку визначається фундаментальними завданнями моделювання процесів засвоєння професійно значущої інформації у навчанні і прикладними дидактико-психологічними проблемами, пов'язаними з оптимізацією учбово-професійної діяльності студента-психолога.

Дослідницький напрям роботи лабораторії полягає у відображенні психічної реальності в лабораторних дослідах, в яких не лише відтворюють «чуттєву тканину» понять, що вивчаються, але і отримують уміння і навички практичного дослідження психічних феноменів. Відповідно до цього діяльність лабораторії повинна здійснюватися в плані створення демонстраційних комплексів (схеми, статичні і динамічні моделі, комп'ютерне моделювання, учбові фільми) і експериментальних установок до лабораторних робіт, самостійних занять. Лабораторне устаткування мають утворювати: а) знакові (образні, вербальні, математичні); б) програмні (алгоритмічні, евристичні, блок-схемні); в) біонічні моделі; г) моделі об'єктів і ситуацій діяльності, поведінки; д) психологічні та медичні прибори (кардіограф, енцефалограф тощо).

Розглядаючи проблему підготовки майбутнього фахівця в умовах навчально-професійної діяльності необхідно спеціально наголосити на тому, що цей процес має бути поєднаним із відповідною професійно зорієнтованою допомогою студентів, спрямованою на створення у нього необхідної особистісної основи, завдяки якій відбувається подолання ним труднощів об'єктивного та суб'єктивного характеру. Цілком зрозуміло, що ця допомога має відтворювати провідні закономірності системи «суб'єкт — суб'єкт», у межах якої відбувається не тільки залучення до досвіду іншого і, отже, до його внутрішнього світу, але й використання можливостей більш досвідченого іншого для конструктивного і успішного опанування ситуацією, яка протистоїть суб'єктові.

Виходячи із таких ознак психологічного супроводу, як створення професійним психологом соціально-психологічних умов для успішного навчання і психологічного розвитку особи в ситуаціях взаємодії на основі моніторингу його перебігу, та надання відповідної допомоги, спрямованої на розвиток свідомості та самосвідомості особистості за рахунок активізації власних ресурсів (Ю.В.Слюсарев, 1991), а також підтримка осіб, в яких виникають певні особистісні труднощі (М.Р.Бітянова, 1998, В.С.Мухіна, 1997), нами було сформульовано судження про те, що учбово-професійна діяльність студентів взагалі та студентів-психологів, зокрема, в своєму ідеальному виразі повинна мати всі зазначені ознаки. Це означає що ця діяльність повинна бути організована так, щоб забезпечувати умови для: а) успішного навчання та особистісного розвитку на основі взаємодії із професійним оточенням; б) активізації власних особистісних та інтелектуальних ресурсів студентів; в) надання підтримки при вирішенні проблем, які виникають у процесі учбово-професійної діяльності.

Розглядаючи зазначене питання у контексті проблематики професійної підготовки у вищому навчальному закладі, ми звернулись до визначення змістовних ознак поняття «психологічний супровід» через встановлення низки слів, які за загальною семантичною ознакою належать до ідеї «супроводжувати».

Було встановлено, що такими словами є слова *підтримка, допомога, сприяння*. Якщо додати до цих слів прикметник «психологічний», то ми отримаємо словосполучення, які за умов досліджування можна розглядати як певний теоретичний конструкт, наприклад, *психологічна допомога, психологічний підтримка, психологічне сприяння*.

Шляхом використання змістовних ознак, які належать до значення слів *підтримка, допомога, сприяння, супровід* ми отримали перелік особистісних та діяльнісних конструктів, які, на нашу думку, дають загальне уявлення про те, що відбувається у тих чи інших ситуаціях, які узагальнено позначаються як психологічний супровід. Нижче наводимо дані щодо значень слів.

- Супровід — слідувати разом з ким-небудь, знаходячись поруч, ведучи куди-небудь або йдучи за ким-небудь.

- Підтримка — бути моральною опорою, вселяти упевненість, підбадьорювати; надавати допомогу.

- Допомога — сприяти комусь-небудь або чому-небудь; дії або засоби, що полегшують, спрощують що-небудь.

- Сприяння — спільна дія; співучасть; допомога, підтримка.

- Полегшувати — робити менш важким, спрощувати виконання чого-небудь; робити менш обтяжливим, легше переносимим; зменшувати тяготи від чого-небудь.

- Спрощувати — робити більш простим, зменшувати складність; полегшувати.

Групування атрибутів, які визначають зміст наведених понять *супровід, підтримка, допомога, сприяння*, та дієслів *полегшувати, спрощувати*, що входять у зміст поняття *допомоги* за ознакою *особистісного* (категорія особистості) та *діяльнісного* (категорія діяльності), надало можливість отримати наступні конструкти, які вказують, як ми вважаємо, на найбільш загальні характеристики психологічного супроводу взагалі та навчання студентів у ВНЗ зокрема.

За *особистісною* ознакою психологічний супровід призначений для того, щоб: 1) бути моральною опорою, вселяти упевненість, підбадьорювати тих, хто навчається. Ознака *моральної опори вказує* на ймовірну необхідність додання «моральності» тим, хто навчає, тому, хто навчається, а ознака *упевненості* — на необхідність додання упевненості щодо можливості подолання ймовірних труднощів; 2) робити навчально-професійну діяльність менш обтяжливою, легше переносимою; зменшувати тяготи від навчально-професійної діяльності. Ознака *обтяжливості* вказує на суб'єктивне негативне ставлення до навчально-професійної діяльності як до важкої, обтяжливої; неприємної, прикрої.

За *діяльнісною* ознакою психологічний супровід має бути спрямований на те, щоб: 1) надавати допомогу тим, хто навчається; 2) сприяти тим, хто навчається, засвоєнню вимог навчально-професійної діяльності; 3) визначати дії або засоби, що полегшують, спрощують навчально-професійну діяльність; 4) виконувати спільні дії, забезпечуючи співучасть того, хто навчає, у навчально-професійній діяльності того, хто навчається; 5) робити менш важким, спрощувати виконання завдань; 6) робити більш простим, зменшувати складність того, що утворює зміст навчально-професійної діяльності; полегшувати її виконання.

Розгляд процесу підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ за ознакою *інтерактивності* і, отже, за ознакою *посвідання* учасників у вихідній системі “суб’єкт – суб’єкт” дає нам можливість наголошувати на тому, що повноцінне виконання основного завдання – навчати основам професійних знань, закладати та розвивати основи професійної особистості – може забезпечуватись тільки за рахунок раціонального використання можливостей педагогічної взаємодії.

Оскільки одиницею навчально-професійної діяльності є система “суб’єкт – об’єкт – суб’єкт”, де об’єктом виступає навчальний текст, навчальна задача, а поєднання індивідів у системі “суб’єкт – суб’єкт” здійснюється як поєднання систем “суб’єкт – об’єкт” + “суб’єкт – об’єкт, остільки «об’єктні» ознаки, а саме ставлення учасників до «об’єкта» (навчальний текст, завдання) з огляду на його особистісну значущість, змістовну та функціональну складність не тільки визначають успішність взаємодії, але й впливають на особистісну складову процесу.

На основі таких міркувань доходимо висновку про те, що основна увага в організації навчально-професійної діяльності має бути спрямована на створення необхідного *інтерактивного простору*, який забезпечував би тим, хто навчається, залучатися до професійного досвіду тих, хто навчає, у першу чергу, за рахунок використання інтегративних тенденцій «входження» у новий соціумний (професійний) осередок з наступним переходом до використання спільного розуміння ситуацій навчально-професійної діяльності, її мети та особистісного смислу.

Таким чином, психологічний супровід у навчально-професійній діяльності має бути спрямований на моральну підтримку тих, хто навчається, та на засвоєння ними її вимог шляхом переходу від виконання менш складних до більш складних завдань під керівництвом та за участю того, хто навчає. Оскільки виконання цих завдань є прерогативою педагогічної взаємодії, остільки зведення про її особливості можуть слугувати вказівкою про деталізацію психологічного супроводу у її складі.

Психологічний супровід розглядається за ознаками педагогічної взаємодії, яка є особливою функціональною системою, що забезпечує створення спільного інтерактивного простору відповідно до умов навчально-професійної діяльності. Педагогічна взаємодія містить ознаки педагогічного процесу, які сходять до явищ соціального, соціально-психологічного, міжособистісного порядку. Такі ознаки відтворюються у категоріях особистості і діяльності як її головних функціональних складових, що суб’єктивно відбиваються в явищах свідомості її учасників.

Педагогічна взаємодія є системним явищем і має ознаки соціальної взаємодії, на яку впливає соціальний контекст через систему нормативних, рольових, статусних приписів. Вона має також ознаки соціально-психологічної взаємодії завдяки конкретизації загальних аспектів навчально-професійної діяльності у спілкуванні та міжособистісних стосунках. Процесуально педагогічна взаємодія є міжособистісною взаємодією, в якій зміст навчально-професійної діяльності конкретизується взаєминами у системі «викладач – студент».

Навчання основам професійних знань, формування та розвиток професійної особистості у навчально-професійній діяльності повинне забезпечува-

тись раціональним використанням можливостей педагогічної взаємодії. Психологічний супровід має бути спрямований на особистісну та діяльнісну підтримку тих, хто навчається, під керівництвом та за участю того, хто навчає. Оскільки навчально-професійна діяльність здійснюється за ознаками педагогічної взаємодії, остільки свідочтва про її особливості конкретизують ознаки психологічного супроводу.

Розгляд питання про складові педагогічної діяльності та їх переважне використання вказує на те, що найбільша увага у психологічному супроводі має приділятися операційним та інформаційним аспектам, а також використанню комунікативного аспекту.

Педагогічна взаємодія є педагогічним процесом, який має ознаки взаємодії (взаємний вплив, взаємна обумовленість, зміна станів, взаємоперехід), педагогічного процесу (навчання, виховання), функціональної системи (інтерактивність та педагогічність як протилежності). Отже, психологічний супровід може бути схарактеризований шляхом використання наведених ознак.

Оскільки психологічна структура педагогічної взаємодії визначається у поняттях, які відтворюють активність суб'єкта у функціях відображення та регуляції (категорія свідомості), активності у соціумному середовищі (категорія особистості) та у предметно-знаковому середовищі (категорія діяльності), які відтворюють психологічні умови, за яких відбувається інтерактивне поєднання суб'єктності того, хто навчає, та того, хто навчається, остільки психологічний супровід має бути спрямований на сприяння розвитку зазначених функцій.

Головним механізмом педагогічної взаємодії і, отже, психологічного супроводу є *ідентифікація*, зміст якої визначається контекстом ситуації, що «вимагає поєднання». Спочатку він має ознаки наслідування («ідентифікація-наслідування»), а потім — ознаки перенесення на оточення того, що було засвоєно шляхом наслідування («ідентифікація-перенесення»). Відтак, наслідування і перенесення можна розглядати як найбільш виразні ідентифікаційні механізми психологічного супроводу.

Функціональний зміст психологічного супроводу визначається експлікацією тих, хто навчає, своїх професійно зорієнтованих особистісних якостей у контексті системних відношень навчально-професійної діяльності із тими, хто навчається. Таке експлікування виступає як конкретний прояв особистісних якостей в активності, поведінці, діяльності особи. Відтак, зведення про особливості практичного здійснення якостей особистості є відтворенням теоретичного погляду на її сутність як психологічного механізму суб'єкта.

Необхідною умовою засвоєння тими, хто навчається, професійних особистісних дій того, хто навчає, є їхнє взаємне емоційне прийняття та рефлексування ними суб'єкт-суб'єктних дій у системі «той, хто навчає — той, хто навчається», які утворюють «психологічну тканину», необхідну для засвоєння шуканих дій шляхом їх наслідування та наступного перенесення на основі відповідних їм емоційних «особистісних» станів.

Розгляд питання про сутність поведінкового прояву особистості дозволив дійти висновку про об'єктивацію психологічного осереддя особистості у певних патернальних схемах поведінки, а також про те, що більш конкретні зведення можна отримати шляхом моделювання особистості того, хто навчається.

ся, яке ми розглядаємо як необхідну вихідну основу в організації психологічного супроводу.

Об'єктивною професійною основою психологічного супроводу у навчально-професійній діяльності є текстова діяльність у системі «той, хто навчає – той, хто навчається» з відповідним наголосом на тому чи іншому її аспекті, що висуває відповідні вимоги до мовленнєвого аранжування і навчально-професійної діяльності, і педагогічної взаємодії, і психологічного супроводу.

Література

1. Богданова І.М. Модель оновлення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів / І.М.Богданова // Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України. – 2001. - №2-3. – С. 3-5.

2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: Метод. пособие / А.А.Вербицкий – М. : Высш.шк., 1991. – 207 с.

3. Вузовское обучение: проблемы активизации/ Б.В.Бокуть, С.И.Сокорева, Л.А.Шеметков, И.Ф.Харламов / Под ред. Б.В.Бокутя, И.Ф.Харламова. – Мн. : Университетское, 1989. – 110 с.

4. Габдреев Р. В. Психологические механизмы овладения профессиональной деятельностью / Р. В. Габдреев, А. И. Фукин. – Набережные Челны : КамПИ, 2000. – 143 с.

5. Дидактические аспекты педагогического взаимодействия в школе и вузе: Сб. науч. сообщений. – Измаил, 1994. – 77 с.

6. Добровольська Л.П. Здібності як один з головних критеріїв професійного відбору / Л.П.Добровольська, С.В.Яремчук // Педагогіка і психологія. – 2001. - №2. – С. 71-78.

7. Зеер Э. Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов / Э. Ф. Зеер – М. : Мир, 2006. – 336 с.

8. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Е.А.Климов. – М. : Издательский центр Академия, 2004. – 304 с.

9. Кузьмина Н. В. Акмеологическая теория качества подготовки специалистов образования / Н. В. Кузьмина. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2001. – 144 с.

10.Линенко А.Ф. Теорія і практика формування готовності студентів до професійної діяльності / А.Ф.Линенко: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01, 13.00.04 / Інститут педагогіки АПН України. – К., 1996. – 44 с.

11.Маркова А. К. Психология профессионализма / А.К.Маркова. – М. : МГУ, 1996. – 309 с.

12.Митина Л. М. Личностное и профессиональное развитие человека в новых социально-экономических условиях / Л. М. Митина // Вопросы психологии. – 1997. – № 4. – С. 45-48.

13.Орлов А.А. Стандарты высшего педагогического образования: пути совершенствования / А.А.Орлов // Педагогіка і психологія. – 2002. - №2. – С. 48-51.

14.Рогов Е. И. Выбор профессии: Становление профессионала / Е. И. Рогов. – М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 336 с.

15. Семиченко В.А. Психологические основы процесса профессиональной подготовки студентов вуза: Учебное пособие / В.А.Семиченко. – Полтава, 1991. – 75 с.

16. Фонарев А. Р. Психологические особенности личностного становления профессионала / А. Р. Фонарев. – М. : Изд-во Московского психолого-социального института, 2005. – 560 с.

17. Чепелева Н. В. Соціально-психологічні чинники розуміння та інтерпретації особистого досвіду: монографія / Н. В. Чепелева, Т. М. Титаренко, М. Л. Смільсон, В. В. Андрієвська, О. О. Зарецька, А. А. Васильченко. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 255 с.

18. Яремчук С.В. Професійно-психологічна спрямованість особистості майбутнього вчителя / С.В.Яремчук // Педагогіка і психологія. – 2001. - №1. – С.89 – 96.

PROFESSIONAL HIGH SCHOOL TRAINING AS A CONTEXTUAL SPACE OF PSYCHOLOGICAL GUIDANCE

VELITCHENKO L. K.

Abstract. *The importance of integral invariant of the professional labor image as a psychological regulator of the professional activity based on the proper invariants of the activity situations is noted. The translator of such invariants must be a high school teacher. In the context of the specialists-psychologists training the meaningfulness of creating integrative courses containing the theoretical and methodological pointing according to the psychology understanding and their specification in practical work with a client is specified. It is argued, that a system of the specialist training is an educational-research laboratory aimed at creation of images of the phenomena studied separately and together with complicated psychological integrity. A special laboratory directed on creating an autonomous work for students in accordance with the specialty of educational disciplines on the basis of the program (tutorial concepts) and concept principles (sequence of tutorial concepts) is proposed. It is also noted that the main attributes of the teachers and students co-operation in the professional university training are such components of psychological guidance as support, help and assistance. The basic attention in the organization of educationally professional activity should be paid on the interactive space creation oriented on usage of the integrative tendencies of the «entering» into a professional environment.*

Keywords: *professional training, pedagogical co-operation, psychological guidance, psychological laboratory.*